

Toplumsal Cinsiyet Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Toplumsal Cinsiyet Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31695>

Özet

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAO), bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ve bu rollere ilişkin algılarına yönelik tutumların ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Hasan Hüseyin Altınova ve Veli Duyan tarafından 2013 yılında geçerlik ve güvenirlik çalışması tamamlanmıştır. Ölçek, 25 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Yapılan psikometrik analizler sonucunda, ölçeğin tek boyutlu bir yapı sergilediği tespit edilmiş ve iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) 0.872 olarak yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu sonuçlar, TCAO'nun sosyal hizmet ve psikoloji alanlarında toplumsal cinsiyet algısını güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet Algısı, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik, Sosyal Roller, Türkiye

Yazarlar

Hasan Hüseyin Altınova, Veli Duyan

Amaç

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin toplumsal cinsiyet kavramına yönelik sahip oldukları bilişsel yapıları, inançları ve tutumları sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, özellikle toplumsal rollerin kadın ve erkekler üzerindeki etkilerini nasıl algıladıklarını, geleneksel cinsiyet rollerine ne ölçüde bağlı olduklarını veya bu rolleri ne kadar sorguladıklarını belirlemeye odaklanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi, Türkiye bağlamında toplumsal cinsiyet algısının psikometrik olarak sağlam bir araçla ölçülmesi ihtiyacından doğmuştur. Elde edilen veriler, sosyal hizmet uzmanları, eğitimciler ve araştırmacılar için, cinsiyet eşitsizliği, ayrımcılık ve toplumsal kabul düzeyleri üzerine yapılan çalışmalara önemli katkıları sunmaktadır. Ölçek, bireylerin toplumsal cinsiyet normlarına dair farkındalık düzeylerini saptamakta kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, tek boyutlu bir yapı olarak tasarlanmıştır ve bu tek boyut, bireyin genel olarak toplumsal cinsiyet rollerine dair algısını temsil eder. Bu yapı, cinsiyetin sadece biyolojik bir olgu olmanın ötesinde, kültürel, sosyal ve psikolojik olarak inşa edilmiş bir kimlik olduğunu kabul eden bir çerçevede yer alır.

Ölçekteki maddeler, genellikle bireylerin kad?n ve erkek rollerine atfetti?i de?erleri, sorumluluklar? ve beklentileri kapsar. Bu yap?, bireyin toplumsal cinsiyet e?itli?ine veya e?itsizli?ine yönelik e?ilimlerini yans?tan geni? bir yelpazeyi ölçmeyi amaçlar. Ölçeğin tek faktörlü yap?s?, algınn bütüncül bir tutum veya inanç sistemi olarak ele al?ndı?n? göstermektedir.

Geçerlik

Ölçeğin psikometrik geçerli?i, yap? geçerli?i çal??malar?na odaklan?larak incelenmi?tir. Yapılan geçerlik çal??malar?, özellikle aç?klayıc? faktör analizi (AFA) kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. AFA sonuçlar?, maddelerin beklenen teorik yap?yla uyumlu oldu?unu desteklemi?tir.

Geçerlik için yapılan aç?klayıc? faktör analizi sonuçlar?na göre, ölçeğin tek boyutu oldu?u ortaya ç?km??tır. Bu tek boyutlu yap?, maddelerin tamamnn ortak bir temel psikolojik yap?y? ölçtü?ünü, yani "Toplumsal Cinsiyet Algısı"nı temsil etti?ini göstermektedir. Bu bulgu, ölçeğin teorik temellerini güçlendirmekte ve ölçeğin amaçlanan yap?y? ölçme yetene?ini do?rulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirli?i, iç tutarlılık yöntemi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yap?y? ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösteren önemli bir psikometrik özelliktir.

Ölçeğin güvenilirli?ini saptamak için Cronbach Alpha de?erine bakılm??tır. Hesaplamalar sonucunda, Cronbach Alpha de?erinin 0.872 oldu?u bulunmuştur. Bu katsayı, sosyal bilimlerde yüksek düzeyde kabul edilebilir bir de?erdir (genellikle 0.70 üzerindeki de?erler kabul edilebilir sayılır). Sonuç olarak, alfa güvenilirlik katsayısınn kabul edilebilir düzeyde olması, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin yüksek düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu ve ölçümde kararlılık sundu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin yap?sal özelliklerini belirlemek amacıyla Altınova ve Duyan (2013) tarafından aç?klayıc? faktör analizi (AFA) uygulanm??tır. AFA, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandı?nı ortaya ç?karm??tır.

Analiz sonuçlar?, ölçeğin 25 maddesinin tek bir güçlü faktör altında toplandı?nı göstermi?tir. Bu tek faktörlü yap?, ölçeğin homojen oldu?unu ve ölçtü?ü psikolojik yap?nn temelinde ayrımm alt boyutlar yerine bütüncül bir algı mekanizmasınn yattı?nı teyit etmektedir. Bu, araştırmacılara ölçekten elde edilen toplam puanın do?rudan Toplumsal Cinsiyet Algısı düzeyini yansıttı?ı konusunda netlik sağlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geliştirme (Yeni bir ölçüm aracı olarak geliştirilmiştir.)

Format: Kağıt-kalem formu veya dijital ortamda uygulanabilen öz bildirim ölçeği. Toplam 25 madde bulunmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yetişkin Popülasyonu (Özellikle sosyal hizmet alanında çalışanlar veya üniversite öğrencileri üzerinde pilot çalışmalar yapılabilir.)

Yaş Grubu: Ergenlik sonrası dönem ve yetişkinlik (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışması için yapıldığı örneklem, Türkiye'deki sosyal ve demografik yapıya uygun bireylerden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır.

5 = Tamamen Katılıyorum

4 = Katılıyorum

3 = Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum

2 = Katılmıyorum

1 = Tamamen Katılmıyorum

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Hizmet, Psikometri, Tutum, Cinsiyet Roller, Altınova, Duyan, Türkiye Çalışması

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hasan Hüseyin Altınova

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: altinova2012@gmail.com (Hasan Hüseyin Altınova için)

Yayın Adresi: Yazarların akademik kurum bilgileri kaynakta belirtilmemiştir, ancak sorumlu yazarın e-posta adresi mevcuttur.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013 (Geçerlik ve güvenirlik çalışması'nın yayımlandığı yılı.)

Özinler ve Kullanım: Ölçeğin bilimsel ve akademik amaçlı kullanımları için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Sorumlu yazar ile altinova2012@gmail.com adresi üzerinden iletişime geçilebilir.

Ücret: Akademik araştırmalarda kullanım için genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarlarla görüşülmelidir.

Referanslar

Altınova, H. H. ve Duyan, V. (2013). Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(2), 9-22.

Ölçeğin orijinal makalesine ait bağlantılar aşağıda sunulmuştur:

Makale Bağlantısı (PDF): asosindex.com

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: toplumsal-cinsiyet-algisi-olcegi-toad.pdf

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamı için Altınova ve Duyan (2013) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Ölçek toplam 25 maddeden oluşmaktadır.